

INKLUZÍV ÉS EXKLUZÍV KRIMINÁLPOLITIKAI MODELLEK A MAGYAR RENDÉSZETBEN

I. Bevezetés

Magyarország elé a rendszerváltás során nem pusztán a politikai színtereken folytatott csaták állítottak komoly kihívást, hanem a rendőrségnek is komoly feladata akadt. A stagnáló és elfojtottan működő társadalomban a bűnözés is erős korlátok között létezhetett. A rendszerváltás azonban fordulópontra jelentett e téren. Már az 1980-as évek végén ízelítőt kaphattunk a közvetlen szomszédságban álló nyugati országaitól és láttuk minként burjánzik a bűnözés minden a szovjet „fennhatóság” alatt álló kommunista országban. Senki nem tudta volna megjósolni, hogy a keletkező bűncselekmények száma az ezredforduló előtti évekre közel ötszörösére emelkedik. A társadalom politikai, gazdasági, kulturális berendezkedésének változásával szociológia kutatások szerint nagy mértékben devalválódott, felbomlott a közösségi kontroll, így a tárgyi, szellemi értékek is megromlottak.² A társadalom civil közbiztonságot fenntartó mechanizmusa fejlődőben volt (polgárőrség és más önkéntes szerveződések), a közbiztonságot, mint produktumot a piaci szabályok szerint elsődlegesen a szolgáltatótól, ez esetben a rendőrségtől várták.

II. Kriminálpolitika és rendészet

A kriminológia és kriminálpolitikai tudományok a XX. század második felétől külön mutatkoztak. A kriminológiából, mint a bűncselekmények természetével foglalkozó tudományágból immáron kiválni látszott a kriminálpolitika. Ludwig Andreas Feuerbach szerint „a kriminálpolitika azon törvényalkotói állambölcsesség, amelynek feladata a büntetőjog megalkotásának előkészítése.”³ Franz von Liszt meghatározása szerint a kriminálpolitika a bűnözés okait és a büntetés hatásait vizsgáló tudományos kutatás alapelveit magában foglaló diszciplína, amely megszabja a bűnözéssel szembeni állami fellépést. Hans-Heinrich Jeschek kriminálpolitika alatt azt érti, ahogyan

1 BEZERÉDI Imre r. őrnagy, osztályvezető, Kunszentmiklós Rendőrkapitányság, Rendészeti Osztály, PhD hallgató, PTE-ÁJ, Doktori Iskola. Témavezető: Dr. Kulcsár Gabriella PhD, egyetemi tanár, PTE-ÁJK.

2 KOLOSI Tamás-SÁGI Matild: *Rendszerváltás és társadalomszervezet* (elektronikus verzió, készült 2006-ban). <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a889.pdf> (2020. 01.12.)

3 FEUERBACH, Anselm: *Lehrbuch des gemeinen in Deutschland gültigen peinlichen Rechts*. Georg Friedrich Hayder Verlag, Giessen, 1847. 40. o.

kialakítható ki a büntetőjog a legcélszerűbben úgy, hogy alkalmas legyen a társadalom védelmének ellátására. A kriminálpolitika fenti meghatározásokból adódóan önálló axiológiai, értékeltű diszciplína, melynek feladata a bűnözés elleni fellépés helyes irányainak, céljainak, eszközeinek meghatározása.⁴

A rendszerváltást követően 1993-ban az OKKFI kriminálpolitikai koncepciót dolgozott ki, hogy a megváltozott, veszélyesebbé vált bűnözés ellenőrzés alatt tartása és az ellen való küzdelem érdekében egy jól átgondolt kriminálpolitikai irányzat kerüljön kialakításra, amely „pontosan kijelöli az állami szervek feladatait és tevékenységének fő irányait, és a társadalomtól elvárt közreműködés részleteit.”⁵ Ezen koncepció meghatározásában a kriminálpolitikának át kell fognia mind a már elkövetett bűncselekményekre adandó büntetőjogi válasz eszköztárát (a büntető törvényhozási, a bűnüldözési és büntető igazságszolgáltatási, valamint a büntetés-végrehajtási politikát), mind pedig a bűnmegelőzés büntetőjogi eszközeit és jelezni kapcsolódási pontjait a büntetőjogon kívüli bűnmegelőzési módokkal és lehetőségekkel.⁶

A kriminálpolitika és a rendőrség kapcsolatának kutatása során fontos tisztázni a rendőrség, mint állami rendészeti szerv közigazgatásban elfoglalt helyét, a bűnözés társadalmi kontrolljában képviselt szerepét. „Rendészetten azt a közigazgatási tevékenységet értjük, amelynek feladata a közbiztonság és a közrend, valamint az állampolgárok személyes biztonságának megóvása, továbbá közreműködés a megsértett rend helyreállításában.”⁷ A rendőrség negatív kontroll mechanizmusa⁸ az államszocializmus éveiben determinálta azon nézetet, miszerint a szervezet feladata, hogy háborút folytasson a bűnözés ellen. A rendszerváltást követő évek során a fejlődő kriminálpolitika rámutatott arra, hogy a szervezet *korlátozó-beavatkozó* jellegű, reagáló alapfunkciója idejét múlt, a közbiztonság kollektív és kooperatív megeremtése, fenntartása érdekében szükséges megerősíteni a rendőrség *segítő-támogató* szerepét (ami alapján a bűnmegelőzés területén a rendőrség feladata a helyi igényeknek való megfelelés szolgáltató jelleggel).

A késő-modern társadalmak kriminálpolitikai irányzatait szélsőséges gondolkodásmódok jellemzik. A társadalmakban bekövetkezett jogsértésekre adott válaszok

4 JESCHEK Hans-Heinrich: *Lehrbuch des Strafrechts Allgemeiner Teil*. Dunker & Humblot, Berlin, 1978. 16.o.

5 PUSZTAI László: Egy vitaanyag előszava, In: Az Országos Kriminológiai és Kriminálisztikai Intézet kriminálpolitikai koncepciója, *Ügyészségi Értesítő*, 1993/3. 1.o.

6 Az Országos Kriminológiai és Kriminálisztikai Intézet 1993-ban vitaanyagként szánt kriminálpolitikai koncepciója. *Ügyészségi Értesítő* 1993/3. 1-12. o.

7 BARACZKA Róbertné – SZIKINGER István: *A rendészeti igazgatás*. Magyar Közigazgatási jog. Különös rész európai kitekintéssel. Osiris Kiadó, Budapest., 1999. 384. o.

8 „a modern polgári jogállamban közbiztonsági rendszeren mindazoknak a jogszabályoknak, állami szervezeteknek, társadalmi szervezeteknek és vállalkozásoknak, továbbá feladatoknak és funkcióknak az összességét értjük, amelyek rendeltetése a társadalom egészének, a közösségeknek és az egyeseknek a védelme a jogellenes emberi magatartásokkal szemben” In: FINSZTER Géza: *A rendőrség joga*. Duna Mix Kft, Budapest, 2012. 105. o.

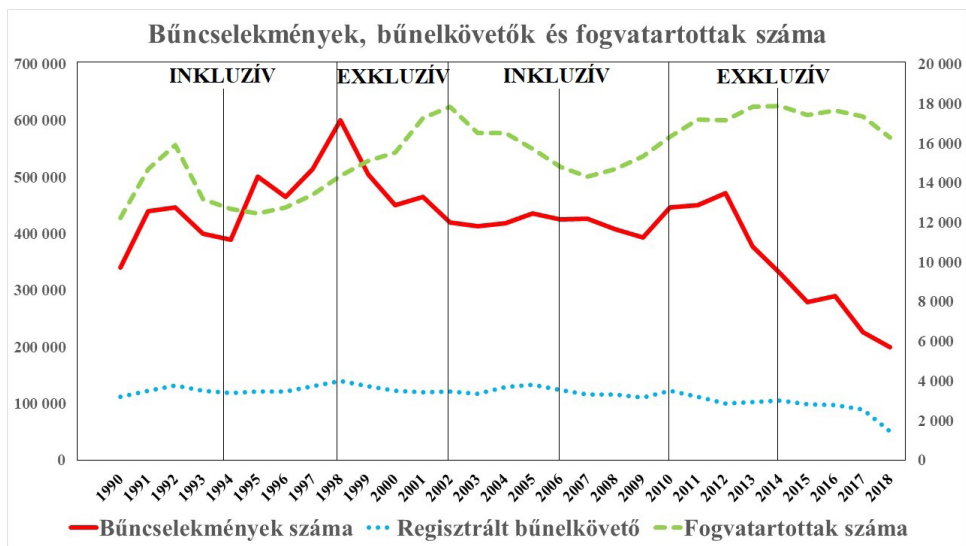
más-más irányzatokat generáltak az 1960-as évektől kezdődően. Megjelent egyfajta kettősség, amit a *büntetés és/vagy támogatás* dilemmájának⁹ nevezünk. David Faulkner elmélete alapján kétféle társadalom, illetve társadalomkép létezik. Az *exkluzív*, (*kirekesztő*) jellegű társadalomban elsődleges érték az egyén személyes szabadsága és ezáltal saját egyéni felelőssége a társadalom irányába, kizárja az egyéni körülményeket és szituációkat a felelősségvállalást helyezi előtérbe. Az exkluzív társadalom Faulkner szerint bizonytalan önmagában, gyanúsak számára az idegenek, ellenséges a külföldiekkel szemben, és fél azoktól, akik nem alkalmazkodnak az exkluzív társadalom követelményeihez, sztereotípiáihoz. Ezzel szemben az *inkluzív* (*befogadó*) társadalom, illetve társadalomkép elismeri az egyének képességét, akarát arra, hogy megváltozzanak, fejlődjenek, amennyiben iránymutatást, segítséget, támogatást kapnak. Ezen társadalmi szemlélet hangsúlyozza az emberi méltóság, az egyéni identitás tiszteletét, valamint a kötelességtudatot és társadalmi felelősséget. Az inkluzív közeli társadalom a problémamegoldást nem az egyéni felelősségben, sokkalta jobban ösztársadalmi kihívásnak tekinti. Az inkluzív szemlélet a nyitott, az egymás iránti részvételre, együttérzésre épülő társadalmakra jellemző, amelyekben tiszteletben tartják a pluralizmust és bíznak a jövőben.¹⁰

III. Inkluzív és exkluzív kormányzati stratégiák

A kriminálpolitikai koncepciók más és más trendet mutattak a különböző kormányciklusok alatt, ami érthető, hiszen politikai konszenzus nélkül nem született egységes és áttörő közbiztonsági stratégia, mint ahogyan rendészeti stratégia sem került beváltásra. A rendszerváltás óta valamennyi kormány jelentős lépést tett a rendészet hatékony működtetéséért. A kormányra kerülés előtt a pártok 1990. óta minden pártprogramban szerepeltették valamilyen formában a közbiztonság javítása majd fenntartása céljából kívánt feladattervüket. Ennek során minden esetben külön fejezetben tárgyalták a rendőrség helyzetét és a szervezettel kapcsolatos terveiket.

9 BORBÍRÓ Andrea-GÖNCZÖL Katalin-KEREZSI Klára-LÉVAY Miklós (Szerk): *Kriminológia*. Wolters Kluwer kiadó, Budapest, 2016. 748. o.

10 BORBÍRÓ Andrea-KEREZSI Klára: *A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I.*, Fresh Art Design Kft. Budapest, 2009. 104. o.

1. ábra: Bűncselekmények, bűnelkövetők és fogvatartottak száma Magyarországon
 Forrás: ERÜBS/ENyÜBS; BVOP statisztika

Az 1. ábra a rendszerváltást követő évek regisztrált bűncselekményeit, bűnelkövetők és fogvatartottak számát ábrázolja. A bűnözés trendje, az adott kormányzati ciklusok kriminálpolitikai irányzatának jelképes indikátora.

Az Antall-kormány programja a demokratikusan működő, polgárbarát rendőrség megteremtésének útját nem a reformokban, hanem „a közrend, a közbiztonság javításához nélkülözhetetlen korszerű technikai, műszaki bázis” megteremtésében és „a rendőri állomány anyagi, erkölcsi megbecsülésében”¹¹ jelölte ki. Később a Boross Péter által vezetett kabinet az ország közbiztonságának javítása érdekében az első kormányzati ciklus végén alkotta meg az 1033/1994. (V. 6.) Korm. határozatot, melynek végrehajtására már nem került sor. Az új büntető-eljárési törvény megalkotására vonatkozó elképzelésekről a közbiztonság fejlesztéséről szóló kormányhatározat tárgyilagosan beszél. Megkezdődött a rendőrség piac alapú felmérése a TC Team Consult által, melyben megvizsgálták a szervezet erősségeit és gyengeségeit. A rendőrség vezetői állományát erősségként említették, azonban gyengeségként került említésre a tiszthelyettesi állomány a rossz fizetés, bizonytalanság és demotiváltság kapcsán. Talán pont ezért is tartalmazza az említett kormányhatározat az igazságszolgáltatási szervek személyi, anyagi és technikai ellátottságának fejlesztését, koordináció fejlesztését. A kormányhatározat másrészt a büntetőeljárési jogalkotás során hatékony eszközöket dolgoz ki a szervezett bűnözés elleni küzdelemhez, melybe újításként szerepel a bűnüldöző hatóságokkal együttműködő személyek és a tanúk védelme is. A jogszabály rendszerbe illesztésére azonban nem került sor, révén az 1994-es parlamenti választásokon győztes

11 A nemzeti megújulás programja, 1990.

kormány félretette azt. A korszak racionális és liberális kriminálpolitikai irányzatot követett, a kormányzat főként a jogállami fundamentumok megteremtésére törekedett.

A Horn-kormány programjában elutasította az előző kormány stratégiáját azzal, hogy „...a megkezdett korszerűsítési programok közül folytatni kellett azokat, amelyek a gyakorlatban beváltották a hozzájuk fűzött reményeket,¹² azonban konszenzus helyett ez a kormány is saját, immáron középtávú koncepciót tervezett.

A FIDESZ Magyar Polgári Szövetség kormányra kerülésekor programját öt fő kérdés köré építette, így a munkahelyteremtésre, a családok segítésére, a közbiztonság javítására, a tanulók helyzetének megsegítésére és az EU csatlakozásra. Az anyag immáron finánciális csoportosítást is említ, miszerint a rendvédelmi szervek 8,5 milliárd forint pótlólagos átcsoportosítást kapnak, továbbá egységes vezetés alá vonják a szervezett bűnözés felszámolására hatáskörrel rendelkező szerveket.¹³ A kormány további büntetőpolitikai intézkedéseket is tervezett (tényleges életfogytiglan, vagyonelkobzás bővítése), melyek megvalósulásra is kerültek. Az első Orbán-kormány kíméletlen harcot hirdetett a bűnözés ellen, a rendőri bérek emelése mellett azonban nem fogott közbiztonságot érintő stratégiaalkotásba és a rendőrség szervezetének kellő modernizációja sem valósult meg. A konzervatív jellegű kormány beváltotta azonban ígéretét így szigorították az 1978-as Btk-t, ezáltal implementálásra került a TÉSZ (tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés) immáron exkluzív modell mutatkozott a magyar kriminálpolitikában.¹⁴

A 2002-ben parlamenti választást nyert Medgyessy Péter miniszterelnök által vezetett kormány már jóval komplexebb kormányprogrammal állt elő, amely a „Cselekedni, most és mindenkiért! A nemzeti közép, a demokratikus koalíció Kormányának programja” címet kapta. A program külön büntetőjog cím alatt leszögezi, hogy a közrend és közbiztonság kiemelkedő kormányzati feladat. A közbiztonsággal kapcsolatos tervezet ezt követően a VIII. fejezetben a Kül- és biztonságpolitika fejezeten belül kerül kifejtésre. A program stratégiai célja komplex modernizáció, melyhez a megélhetés biztosításán túl a szociálpolitikai, egészségügyi, közegészségügyi biztonságot, a kulturális ellátottsághoz való jogot, köz- és magánterületeink rendjét, a társadalom erkölcsi normáihoz és elvárásaihoz való alkalmazkodást tűzi ki célul. A Medgyessy-kormány programja elutasítja az előző kormányzás büntetőjogi direktíváit, középarányos büntetési rendszerét. A rendőri felsővezetést korruptnak minősíti, továbbá lehetőségként kezeli a rendőrség bűnüldöző monopóliumának megszűnését. A rendőri szervek hatáskörének megnövelése mellett az önkormányzatoknak a közbiztonság terén vállalt nagyobb felelősségével, más együttműködők bevonásával és a közösségi rendvédelem kiépítésében lát rációt. A korszak kriminálpolitikai direktívája a kettős nyomtáv elvét követve új célokat fogalmazott meg. A reformok a büntető

12 Kormányprogram, 1994.

13 Teendők az új évezred küszöbén, 1998

14 BORBÍRÓ Andrea-GÖNCZÖL Katalin-KEREZSI Klára-LÉVAY Miklós (Szerk) 2016. 755. o.

igazságszolgáltatás szatellit szervezeteinek megreformálásával indultak¹⁵ és létrejött a bűnmegelőzés szervezeti rendszere.

A 2006-os választásokon győztesként kormányt alakító Gyurcsány Ferenc és kabinete kormányprogramjában a társadalmi egyenlőségre fekteti az igazságszolgáltatási szervek, köztük a rendőrség modernizációját is.¹⁶ A program folytatva az előző kormányzati ciklus elgondolását továbbra is az állam, önkormányzatok, biztonsági magánszolgáltatók és a civil kezdeményezések együttes tevékenységével determinálja a modern társadalom biztonságteremtő képességét. Külön nevesíti a közbiztonsági programot, amely az önálló feladat- és hatáskörű önkormányzati rendészeti szervek, a gazdasági társaságok és intézmények által működtetett szakrendészetek, a magánbiztonsági társaságok, a civil kezdeményezések, illetve a köztisztviselők bevonásával kerül értéktérítővé. Erre utal továbbiakban a Társadalmi Bűnmegelőzés Nemzeti Stratégiájában (115/2003. (X.28.) OGY határozat) foglalt feladatok végrehajtása is. 2008. évtől az addig képviselt kétnyomtávú kriminálpolitikai eszközrendszer azonban hatástalannak bizonyult, a Gyurcsány-kormány folyamatosan szigorító büntető- jogpolitikai eszközökhöz nyúlt.

A Második Orbán-kormány hatalomra kerülésekor 2010. május végén kihirdette kormányprogramját. A program keményen elítélte az előző kormányzás eredményeit, közbiztonság terén védelem helyett az állampolgárok ellen intézett törvénytelen támadásnak nevezte az állam erőszak-monopóliumát. Külön fejezetben fektette le a kétharmados győzelmet aratott kormánypárt a rendőrséggel kapcsolatos tevéteit. A rendőrség működésében és formájában legalább reform szintű változtatásokra utal azzal, hogy szakítani fognak azzal a felfogással, hogy a rendőrség az állami uralom jelképe és annak végrehajtója. A következő fejezet a korszerűsítésről, létszámfejlesztésről szól. Alapjaiban a körzeti megbízotti szolgálatra fekteti a hangsúlyt azáltal, hogy valamennyi településre rendőrt helyez. A rendőrség létszámát további 3.500 fővel tervezi bővíteni, a bérüket rendezni. A program szerint a rendőri bizonytalanság megszüntetéséhez olyan eljárási törvények megalkotása szükséges, amelyek a jogszerű, határozott fellépés feltételei.¹⁷ Az előző kormányzati ciklus végén bevezetett három csapás ugyancsak ellenzéki javaslatra került be a büntetőjogba. Az Orbán kormány konzervatív módon ismételten exkluzív kriminálpolitikai irányt követve tovább szigorította az akkor még hatályban lévő 1978-as Btk-t. Ismét bevezette a TÉSZ-t, leszállította a büntetőjogi korhatárt. Megreformálta a büntetés-végrehajtást, az Alaptörvény megalkotását követően új szabálysértési törvény és büntető törvénykönyv született. A Társadalmi Bűnmegelőzés Nemzeti Stratégiáját leváltotta a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia, amely a széleskörű társadalmi bűnmegelőzési rendszerben előtérbe helyezi az immáron új eljárási törvényeket alkalmazó rendőrséget.

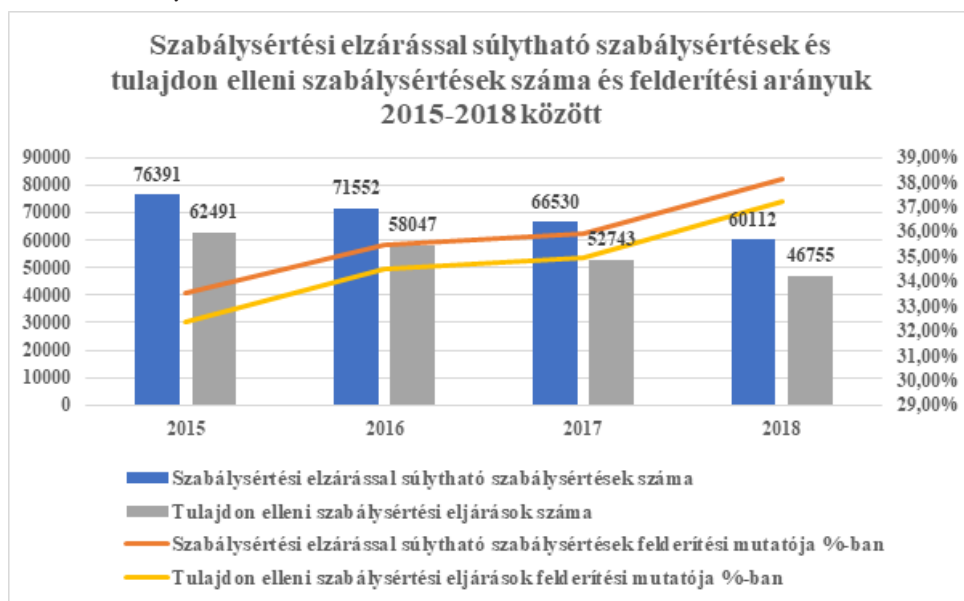
15 KEREZSI Klára: *Konfrontáció és kiegyezés. A helyreállító igazságszolgáltatás szerepe a közpolitikában.* Akadémiai Doktori Értekezés. Budapest, 2011. 78. o.

16 Új Magyarország, Szabadság és szolidaritás. A Magyar Köztársaság Kormányának programja a sikeres, modern és igazságos Magyarországért 2006-2010.

17 A Nemzeti Együttműködés Programja 2010.

IV. A dekriminalizáció és a tulajdon elleni szabálysértések kapcsolata

A tulajdon elleni szabálysértés és lopás bűncselekmény közötti jogi elhatárolás egyik eszköze az érték megállapítása. Az értékhatár jogalkotói módosítására a rendszerváltást követően több ízben került sor. 2000. március 01-jei hatállyal a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1999. évi CXX. törvény a szabálysértési értékhatárt ötezer forintról tízezer forintra emelte. Ezt követően a Büntető Törvénykönyvről szóló IV. törvény és más büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2007. évi XXVII. törvény a tulajdon elleni szabálysértések vonatkozásában 20.000,- Ft-ra emelte az értékhatárt. A módosítás alapjául a 2005-ös statisztikai adatok szolgáltak, amely szerint 2005-ben 268.990 vagyon elleni bűncselekmény jutott a hatóság tudomására, melyből 34.010 esetben az elkövetési érték 10.000-19.999,- forint közé esett, ami a vagyon elleni bűncselekmények 12,64%-a.¹⁸

2. ábra: Szabálysértési elzárással súlytható szabálysértések és tulajdon elleni szabálysértések száma és felderítési aránya 2015-2018 között. Forrás: Police.hu

A 2. ábra 2015 és 2018 év között Magyarországon keletkezett elzárással súlytható szabálysértések számát, a tulajdon elleni szabálysértések számát, valamint ezek felderítési mutatóját tükrözi.

A jogalkotó szerint e bűncselekmények nagyrészt egyszerű megítélésű, csekély tárgyi súlyúak, ezért szükségtelen a büntetőeljárás garancia rendszerének alkalmazása. Ezekben az esetekben a szabálysértési felelősségre vonás gyorsabban és hatékonyabban

18 BISZTRICZKI László-KÁNTÁS Péter: *A szabálysértési törvény magyarázata*. Második, átdolgozott, hatályosított kiadás. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2014. 506. o.

biztosítja a társadalom védelmét. Ezek alapján a törvény a régi Btk. 138/A. §-ában meghatározott kisebb érték alsó határát tízezer forintról húszezer forintra emelte. 2010-ben a jogalkotó a tulajdon elleni cselekmények kiugróan magas száma miatt a tényállást az elzárással sújtható szabálysértések közé emelte, ezzel egyidejűleg a tényállás tisztázását, felderítését szolgáló előkészítő eljárási cselekményeket a rendőrhatalóság hatáskörébe utalta. A jogalkotó azzal magyarázza a szigorítást, hogy „Magyarországon a jelenleg kiszabható pénzbírság visszatartó hatása nem elégséges”¹⁹ A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. II. törvény a hatálybalépésekor 50.000 forintra emelte a szabálysértési értékhatárt. Az értékhatár emelkedésével körülbelül 60.000 darab ügy került a büntetőeljárás hatálya helyett a szabálysértési törvény hatálya alá.²⁰ A bűncselekmények számának csökkenése és a kriminálpolitika szabálysértéssel kapcsolatos koncepcióinak összevetése kapcsán megállapítható, hogy a keletkezett büntetőeljárások száma nem pusztán a dekriminalizáció eredménye. Mindezt alátámaszta az is, hogy az ismertté vált vagyron elleni bűncselekmények száma 2015 évtől 2018 évig 159.736-ról 96.340-re (-29,69%) csökkent²¹. Ezzel párhuzamosan a rendőrhatalóság hatáskörébe utalt elzárással súlytható szabálysértések száma 2015 évtől 2018 évig 76.391-ről 60.112-re (-21,32) közel arányos csökkenést mutat a bűncselekmények számának csökkenésével.

V. Összegzés

A bűncselekmények számának 1998-ig tartó emelkedését követően kedvezőbb, a mai napig tartó pozitív folyamat tapasztalható. Ez a bűnüldöző szervek, az egyre inkább probléma orientált rendőrség, a rendszerváltást követő években lefektetett célok folyamatos stratégiai megvalósítása segítségével érte el. Egy tudatosan, az együttműködés jegyében összeállított közbiztonsági stratégia képes lenne azonban fuzionálni a rendészeti szervek, így a rendőrség, katasztrófavédelem, helyi rendészeti feladatokat ellátók, civil önvédelmi és magánbiztonsági ipari szervezetek. A kriminálpolitika büntető igazságszolgáltatáson túlnyúló feladatai és eszközei ugyanis szoros kapcsolatot feltételeznek más szakpolitikákkal, mindenekelőtt a társadalompolitikával. A társadalmi devianciák jelentős részének megfékezése nem a kriminálpolitika, hanem más szakpolitika számára kihívás, azonban mivel ezek reprodukciós folyamatai gyakran egybeesnek a bűnözés reprodukciós folyamataival, ezért ezen deviáns formák bár kezdetben kívül eshetnek a bűnözés területétől, mégis befolyásolják annak alakulását. Mindezt figyelembe véve a

19 T/4863. számú törvényjavaslat a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről. <https://www.parlament.hu/irom39/04863/04863.pdf> (2020.01.26.)

20 BISZTRICZKI László - KÁNTÁS Péter 2014. 506. o.

21 Legfőbb Ügyészség: *Bűnözés és igazságszolgáltatás*. 2019. http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/bunozes_es_igazsagszolgaltatas_2009_2018.pdf (2020.01.26.)

kriminálpolitika nem hunyhat szemet más irányzatokkal, így például szociálpolitika, oktatáspolitikai, foglalkoztatáspolitikai vagy akár ifjúsáspolitikai felett.²²

Tárgyszavak

kriminálpolitika, inkluzív, exkluzív, korlátozó-beavatkozó, segítő-támogató, rendszer-váltás, rendőrség, bűncselekmény, szabálysértés, modernizáció, kormányzati stratégiák

Felhasznált Irodalom

A Nemzeti Együttműködés Programja 2010.

A nemzeti megújulás programja, 1990.

Az Országos Kriminológiai és Kriminalisztikai Intézet 1993-ban vitaanyagnak szánt kriminálpolitikai koncepciója. *Ügyészségi Értesítő* 1993/3.

BARACZKA Róbertné – SZIKINGER István: *A rendészeti igazgatás*. Magyar Közigazgatási jog. Különös rész európai kitekintéssel. Osiris Kiadó, Budapest., 1999.

BISZTRICZKI László – KÁNTÁS Péter: *A szabálysértési törvény magyarázata*. Második, átdolgozott, hatályosított kiadás. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2014.

BORBÍRÓ Andrea – GÖNCZÖL Katalin-KEREZSI Klára-LÉVAY Miklós (Szerk): *Kriminológia*. Wolters Kluwer kiadó, Budapest, 2016.

BORBÍRÓ Andrea – KEREZSI Klára: *A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I*, Fresh Art Design Kft. Budapest, 2009.

Cselekedni, most és mindenkiért!(2002) A nemzeti közép, a demokratikus koalíció Kormányának programja.<http://www.parlament.hu/irom37/0019/0019.htm> (2020.01.02.)

FEUERBACH, Anselm: *Lehrbuch des gemeinen in Deutschland gültigen peinlichen Rechts*. Georg Friedrich Hayder Verlag, Giessen, 1847.

JESCHEK Hans – Heinrich: *Lehrbuch des Strafrechts Allgemeiner Teil*. Dunker & Humblot, Berlin,1978.

KEREZSI Klára: *Konfrontáció és kiegyezés. A helyreállító igazságszolgáltatás szerepe a közpolitikában*. Akadémiai Doktori Értekezés. Budapest, 2011.

KOLOSÍ Tamás-SÁGI Matild: *Rendszerváltás és társadalomszerkezet* (elektronikus verzió, készült 2006-ban). <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a889.pdf> (2020. 01.12.)

Kormányprogram, 1994.

Legfőbb Ügyészség: *Bűnözés és igazságszolgáltatás*. 2019. http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/bunozes_es_igazsagszolgalatasi_2009_2018.pdf (2020.01.26.)

22 BORBÍRÓ Andrea-GÖNCZÖL Katalin-KEREZSI Klára-LÉVAY Miklós (Szerk.) 2016. 713. o.

- PUSZTAI László: Egy vitaanyag előszava, In: Az Országos Kriminológiai és Kriminalisztikai Intézet kriminálpolitikai koncepciója, *Ügyészségi Értesítő*, 1993/3. 1.o.
- FINSZTER Géza: *A rendőrség joga*. Duna Mix Kft, Budapest, 2012.
- T/4863. számú törvényjavaslat a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről. <https://www.parlament.hu/irom39/04863/04863.pdf> (2020.01.26.)
- Teendők az új évezred küszöbén, 1998.
- Új Magyarország, Szabadság és szolidaritás. A Magyar Köztársaság Kormányának programja a sikeres, modern és igazságos Magyarországért 2006-2010.